

Bavnen ved Eskebjerg

Gravhøjens flora

Carsten Clausen og Hans Guldager Christiansen
September 2025

Bavnen, Eskebjerg, set fra Alleshavevej, maj 2025

Indledning

Bavnen er en af landets største gravhøje fra ældre bronzealder (1500-1100 f.v.t.), den ligger lige vest for Eskebjerg, se figur 1. Bavn betyder brændestabel, og der blev tidligere sat ild til dem for at kalde folk sammen, når der var fare på færde. Der er offentlig adgang til gravhøjen fra Alleshavevej. Kalundborg kommune slår regelmæssigt opvæksten på højen, og der er en trappe op til toppen, hvorfra der er en storslået udsigt. Mod nord ligger Nekselø bugt med Bjergene og Nekselø som markante landskaber, og mod vest ses halvøen Alleshave og Saltbæk Vig.

Figur 1. Kort fra Arealinformation med Bavnen markeret med rødt.

Vores undersøgelse

Vi har besøgt Bavnen ca. en gang om måneden gennem vækstsæsonen 2025. I rapporten her følger vi navngivningen af planterne i "Nordens Flora" (Mossberg og Stenberg, 2020). Vi har også noteret fugle, sommerfugle mv., når vi stødte på dem. En samlet floraliste ses bagest i rapporten.

Om Bavnen

Bavnen måler 40 m i tværmål og 8 m i højden, siderne er ret stejle, og rundt om højen ligger et større firkantet areal, som holdes fri for dyrkning. Arealet rundt om gravhøjen er præget af høj og frodig vegetation præget af gødning og sprøjtning fra de omgivne dyrkede marker. Selve højen er bevokset af mere næringsfattig vegetation på den udvaskede gravhøj, som ikke har været dyrket i over 3000 år.

Floraen på Bavnen

Den næringsrige vegetation rundt om selve gravhøjen er præget af høje græsser som Alm. Hundegræs, Draphavre og af næringselskende urter som Vild Kørvel, Brombær og Grå-Bynke. Der er også haveflygtninge som Pibe-Kvalkved, der står flere steder. Mod øst står et stort Bøgetræ og en stor Engriflet Tjørn, mod vest ses en stor Selje-Røn. Flere store træer er blevet fældet, og der ligger også en del større marksten, måske nogle af dem stammer fra højbyggeriet?

Det er selve gravhøjen, som er botanisk interessant pga. den udvaskede jord. Her vokser arter som Alm. Knopurt, Bakke-Jordbær, Håret Høgeurt, Håret Viol, Kornet Stenbræk, Stivhåret Kalkkarse og Tjærenellike. Sidstnævnte kender vi også fra sydsiden af den fine gravhøj Bavnetop lige syd for Ubberup ved Kalundborg. Her giver Tjærenellike et rødt skær til Bavnetop sidst i maj, hvilket faktisk også kan anes på forsidefotoet af denne rapport.

Der er stor forskel på højens 4 sider pga. deres eksponering mod forskellige verdenshjørner. Mod syd blomstrer som nævnt Tjærenelliker i maj måned og andre tørketolerante arter som Håret Høgeurt og Knold-Ranunkel. Mod vest står der mange Kornet Stenbræk i foråret og mod nord vokser Hvid Anemone. Hen på sensommeren ses mod vest en del Liden klokke samt en større beplantning af Kantet Perikon.

Figur 2. Tjærenellike på sydsiden af Bavnen. Den er meget følsom overfor næringsstoffer og en indikator for høj naturkvalitet (Leth, 2006)

Figur 3. Alm Knopurt er en alm. positiv-art, der står især på bakkens sydside.

Arterne på Bavnen

I alt har vi fundet 99 urter og 25 buske og træer. Det er ikke mange, men det er også en lille lokalitet.

Der er kun en enkelt Nationalt Rødlistet art, nemlig Bakke-Jordbær, som på Rødliste 2019 står som "Næsten Truet". Bakke-Jordbær er pletvis ret almindelig ved kysterne af Djursland, Øerne og Bornholm og ellers sjælden til meget sjælden i Danmark, (Hartvig, 2015). Her i Kalundborg kommune findes den langs hele Røsnæs sydkyst og hist og her langs Asnæs sydkyst og den findes også på Nekselø. Bakke-Jordbær indikerer høj naturkvalitet, skriver Leth (2006).

Positiv-arter

Positiv-arter er arter, som er knyttet til beskyttede eller typiske naturtyper. Positiv-arter indikerer god naturkvalitet (Leth, 2006). På gravhøjen står i alt 19 positiv-arter, som ses i tabellen herunder. Ingen af dem er ualmindelige eller sjældne.

Positiv-art	Kategori
Alm. Hvene	AP
Alm. Knopurt	AP
Alm. Pimpinelle	AP
Alm. Sølv-Potentil	AP
Håret Høgeurt	AP
Håret Sølv-Potentil	AP
Håret Viol	HP
Kantet Perikon	AP
Kornet Stenbræk	AP
Mark-Bynke	AP
Mark-Frytle	AP
Mark-Krageklo	AP
Nyrebladet Ranunkel	AP
Pigget Star	HP
Smalbladet Høgeurt	HP
Stivhåret Kalkkarse	HP
Tjærenellike	HP
Vellugtende Gulaks	AP
Øret Pil	HP

Tabel 1. Positiv-arter fra Bavnen ved Eskebjerg.

AP: Alm. positiv-art

HP: Hist-og-her positiv-art

Sammenfatning

Bavnen ved Eskebjerg er en meget stor gravhøj, hvorfra der er en prægtig udsigt. Floraen på selve højen er interessant med 19 positiv-arter og en enkelt Nationalt Rødlistet art, nemlig Bakke-Jordbær. Der er offentlig adgang til højen og Kalundborg kommune slår vegetationen med regelmæssige mellemrum.

Litteratur

Hartvig, Per 2015: Atlas Flora Danica. – Gyldendal.

Leth, Peter 2006: Status for Vestsjællands Flora 2006. - På Dansk Botanisk Forenings hjemmeside.

Mossberg, Bo og Lennart Stenberg 2020: Nordens Flora. – Gyldendal. Oversat til dansk og bearbejdet af Jon Feilberg.

**Floraliste Bavnen,
Eskebjerg**

Ager-Snerle
Ager-Tidsel
Alm. Agermåne
Alm. Brandbæger
Alm. Hulsvøb
Alm. Hundegræs
Alm. Hvene
Alm. Knopurt
Alm. Kongepen
Alm. Kvik
Alm. Kællingetand
Alm. Mangeløv
Alm. Pimpinelle
Alm. Rajgræs
Alm. Rapgræs
Alm. Svinemælk
Alm. Syre
Alm. Sølv-Potentil
Alm. Vej-Pileurt
Aspargers
Bakke-
Forglemmigej
Bakke-Jordbær
Bakke-Svingel
Bleggul Snerre
Blød Hejre
Blød Storkenæb
Blågrøn Løvfod
Blåhat
Bugtet Kløver
Burre-Snerre
Canadisk
Bakkestjerne
Draphavre
Dunet Havre
Eng-Brandbæger
Eng-Rapgræs
Erantis
Feber-Nellikerod
Glat Dueurt
Gold Hejre

Græsbladet
Fladstjerne
Grøn Høgeskæg
Gul Kløver
Gul Snerre
Grå-Bynke
Haremad
Horse-Tidsel
Humble-Sneglebælg
Hvid Anemone
Hvid Snerre
Håret Høgeurt
Håret Sølv-Potentil
Håret Viol
Kantet Perikon
Knoldet Mjødurt
Knold-Ranunkel
Knold-Rottehale
Kornet Stenbræk
Krat-Ærenpris
Kruset Skræppe
Krybende Potentil
Kryb-Hvene
Kugle-Museurt
Lancet-Vejbred
Liden Klokke
Lugtløs Kamille
Løgekarse
Lådden Dueurt
Mark-Bynke
Mark-
Forglemmigej
Mark-Frytle
Mark-Krageklo
Mark-Ærenpris
Marts-Viol, også
hvide
Mælkebøtte sp.
Nyrebladet
Ranunkel
Pigget Star
Prikbladet Perikon
Pyrenæisk
Storkenæb

Rejnfan
Ru Svinemælk
Rød Svingel
Rød Tandbæger
Rød Tvetand
Slangehoved
Smalbladet
Høgeurt
Småkronet
Gedeskæg
Stivhåret Kalkkarse
Storkronet
Ærenpris
Stor Nælde
Stor Knopurt
Sæbeurt
Tornet Salat
Tusindfryd
Tjærenellike
Vedbend-Ærenpris
Vellugtende Gulaks
Vild Kørvel
Vorterod
Vår-Brandbæger

Træer/buske

Ahorn
Alm. Liguster
Alm. Røn
Ask
Benved
Blod-Ribs
Brombær sp.
Bøg
Engriflet Tjørn
Glat Hunderose
Guldregn
Hindbær
Kinesisk
Dværgmispel
Korbær
Kristtorn
Mirabel
Pibe-Kvalkved

Selje-Røn
Skov-Elm
Skovranke
Stikkelsbær
Taks
Valnød
Vedbend
Øret Pil

Sommerfugle

Dagpåfugleøje
Grønåret
Kålsommerfugl
Lille Ildfugl
Lille
Kålsommerfugl
Nældens Takvinge
Vejrandøje

Fugle

Fasan
Gravand
Gråand
Gråkrage
Havørn (2 stk.)
Hættemåge
Ringdue
Rød Glente
Råge
Skarv
Spætmejse

Andet

Hare
Rådyr